

Het scholenproject in het bezoekerscentrum: onderzoek naar de effecten van een bezoek op de beleving van stigma bij leerlingen van de laatste graad van het secundair onderwijs,

1) de vragenlijst

Het gaat om een verkorte versie van de vragenlijst, ontworpen door de onderzoeksgroep van Prof C Vanaudenhove en gebruikt in het onderzoek naar stigma voor de organisatie “te gek”*

Uw mening over psychische problemen (LUCAS, Vanoudenhove C. e.a., 2014)

Geef aan in welke mate u akkoord gaat met de volgende uitspraken over psychische problemen.

Uw mening over psychische problemen	Helemaal niet akkoord	Eerder niet akkoord	Neutraal	Eerder akkoord	Helemaal akkoord
Het hebben van een psychisch probleem is een teken van persoonlijke zwakte.	1	2	3	4	5
Iedereen kan een psychisch probleem ontwikkelen.	1	2	3	4	5
Wanneer ik merk dat iemand met een psychisch probleem worstelt, probeer ik deze persoon hierover aan te spreken.	1	2	3	4	5
Mensen met een psychisch probleem zijn gevaarlijk en onvoorspelbaar.	1	2	3	4	5
Het is beter om mensen met een psychisch probleem te vermijden zodat je zelf geen psychisch ;probleem ontwikkelt.	1	2	3	4	5
Ik zou nooit iemand tewerkstellen die ooit een psychisch probleem heeft gehad.	1	2	3	4	5
Volgens de meeste mensen kan iemand met een psychisch probleem hier zelf uit geraken wanneer hij/zij dat echt wil.	1	2	3	4	5
Mensen met psychische problemen werken beter niet.	1	2	3	4	5

Indien ik in de nabije toekomst psychische problemen zou hebben, zou ik..	Helemaal niet akkoord	Eerder niet akkoord	Neutraal	Eerder akkoord	Helemaal akkoord
... niet goed weten wat te doen.	1	2	3	4	5
... mezelf van anderen afzonderen.	1	2	3	4	5
... mezelf schamen.	1	2	3	4	5
... mezelf hiervan de schuld geven.	1	2	3	4	5
... steun zoeken bij familie, vrienden, collega's en/of baas.	1	2	3	4	5
... weten waar professionele hulp te vinden (psycholoog, psychiater, huisarts, ...)	1	2	3	4	5

Een aantal items gaan over hoe men met psychische problemen omgaat, een aantal over wat men zelf zou doen als men psychische problemen heeft.

2) De doelgroep

In de lente van 2016 namen en kleine 300 leerlingen uit Geelse scholen deel aan het onderzoek. Ze zaten allemaal in de twee laatste jaren van het secundair onderwijs,

vooraf werd de vragenlijst in de klas ingevuld en na het bezoek aan het bezoekerscentrum vulden de leerlingen de vragenlijst opnieuw in. Meestal gebeurde het in het Vooruitzicht (het inloophuis van het OPZ of in het bezoekerscentrum zelf, In totaal werden 281 vragenlijsten vooraf ingevuld en 287 achteraf.

3) De resultaten.

Wanneer we de twee groepen vergelijken (vooraf en achteraf), stellen we vast dat er op elke vraag een positieve verandering merkbaar is. Op 11 van de 14 vragen is deze verandering statistisch significant. *(Vraag 5, 7 en 14 niet significant) Maar: ondanks er geen significant verschil is, waren de resultaten van deze vragen positief: niet akkoord dat men mensen met problemen moet vermijden, niet akkoord dat iemand er zelf kan uit geraken als hij/zij dat wil, en al wel weten waar hulp te vinden)*

Wanneer we de negatieve scores (1 en 2 = niet akkoord) vergelijken met de positieve (4 en 5 = akkoord) stellen we enkele opmerkelijke veranderingen vast,

-Zo vinden vooraf 80% van de leerlingen dat iedereen psychische problemen kan ontwikkelen, achteraf is dat 91%

-Vooraf denkt 29% dat hij of zij iemand met psychische problemen erover durft aanspreken achteraf is de groep die positief antwoordt gestegen tot 58%

-Met de vraag of men denkt dat mensen met psychische problemen gevaarlijk zijn, is vooraf 56% het niet akkoord. Dit aantal loopt op tot 77% bij de nameting.

-Vooraf zou 52% van de leerlingen niet weten wat te doen wanneer hij of zij zelf met psychische problemen te maken krijgt. Achteraf is dat aantal teruggelopen tot 29%

-43% van de leerlingen zou zich bij de eerste bevraging afzonderen van anderen als ze psychische problemen kregen. Na het bezoek aan het bezoekerscentrum is dat nog maar 25%

-Vooraf zou 38% zich schamen over psychische problemen, Achteraf is dat nog 27%

-35% van de leerlingen zou zichzelf de schuld geven van zijn of haar psychische problemen, na het bezoek is dat nog 22%,

Tot daar de opvallendste resultaten,

4) Besluit.

Ons beperkt onderzoek naar de invloed van een bezoek aan het bezoekerscentrum op de beleving van stigma, heeft zeer hoopvolle resultaten opgeleverd. Wat we in de wandelgangen al hadden opgevangen aan positieve feedback blijkt nu ook uit onderzoek. Het is zeker een opsteker voor het harde werk van de ervaringsdeskundige gidsen.

Wij hopen in de toekomst, eventueel in samenwerking met de universiteit en het team van prof, Vanaudenhove ons onderzoek nog beter op punt te stellen, Zo zou het beter zijn om te werken met de gehele vragenlijst en de voor-en nameting bij dezelfde persoon te onderzoeken.